

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Koncz Györgyi ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Blázy Krisztina ügyvéd által képviselt alperes ellen kölcsön megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál 3.P.86 136/2003. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 57.Pf.637 601/2006/3. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 100 000 (egyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felmerült felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes 1997. június 19-én 18 000 DM-et kölcsönadott az alperesnek évi 11 %-os kamatra, 2001. június 30-ai visszafizetési határidővel. A felperes 1998. március 23-án további 1 700 000 forint, 1998. június 2-án pedig 1 800 000 forint kamatmentes kölcsönt adott az alperesnek. A teljesítési határidőt a felek 2001. szeptember 30-ában állapították meg.

Az alperes a kölcsönből 1999. június 24-én 80 000 forintot, míg 2000. december 15-én 500 000 forintot fizetett vissza a felperesnek.

A felperes módosított keresetében az alperest 7 312 250 forint és ezen összegből különböző tőke részek után, különböző időponttól

járó kamatai megfizetésére kérte kötelezni. Azt adta elő, hogy az alperesnek három alkalommal adott kölcsönt. Az első alkalommal 1997. június 19-én 22 500 DM-et évi 11 %-os kamatra, a második alkalommal 1998. március 23-án 2 050 000 forintot kamatmentesen, míg a harmadik alkalommal 2 250 000 forintot szintén kamatmentesen adott. Az alperes azonban a tartozásából összesen 580 000 forintot fizetett meg.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Azt elismerte, hogy a felperessel kölcsönszerződést kötött, vitatta azonban a felperes által megjelölt összegeket. Előadása szerint az első alkalommal 18 000 DM-et, a második alkalommal 1 700 000 forintot, a harmadik alkalommal pedig 1 800 000 forint kölcsönt kapott. A kölcsönök azonban nem kamatmentesek voltak, hanem az első esetben évi 50 %-os, a második esetben évi 45 %-os, míg a harmadik esetben évi 50 %-os ügyleti kamatban állapodtak meg. Előadta, hogy a felperes helyzetének kihasználásával kötött ki ilyen mértékű kamatot, ezért a szerződés a Ptk. 202. §-a alapján érvénytelen. Viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben a szerződés semmisségének a megállapítását kérte.

A felperes az alperes viszontkeresetének elutasítását kérte, tagadta az alperesnek a kamat mértékére vonatkozó előadását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 5 162 440 forintot, ezen összegből 2 242 440 forint után 1998. december 1-jétől 1999. június 23-áig évi 11 %-os, 2 162 440 forint után 1999. június 24. napjától 2000. december 14-éig évi 11 %-os, 1 662 440 forint után 2000. december 15. napjától 2000. december 31-éig évi 12 %-os, 2001. január 1-jétől a kifizetésig évi 11 %-os kamatát, 1 700 000 forint után 2001. szeptember 30-ától a kifizetés napjától számított évi 11 %-os kamatát és 1 800 000 forint után 2001. szeptember 30-ától a kifizetés napjáig számított évi 11 %-os késedelmi kamatát, valamint 255 920 forint perköltséget.

Indokolása szerint a fizetési meghagyás iránti kérelemhez csatolt okiratok nem alkalmasak annak igazolására, hogy a felperes bármilyen nagyságú kölcsönt átadott volna az alperesnek, a kölcsönadott összegek nagyságára vonatkozóan más bizonyíték nem állt rendelkezésre, ezért csak az alperes által elismert összegek vehetők figyelembe. Utalt arra, hogy a felek között az ügyleti kamattal kapcsolatban is vita volt, a felperes azonban azt adta elő, hogy az első esetben évi 11 %-os, míg a többi esetben kamatmentes volt a kölcsön és keresetét is ennek megfelelően terjesztette elő. A szerződés uzsora jellegére alapított semmisségét bizonyítottság hiányában nem találta megalapozottnak. A továbbiakban hivatkozott arra, hogy a felek egyező előadása szerint

az alperes teljesítette a tartozásból. Az első alkalommal 80 000 forintot, a második alkalommal a felperes állítása szerint 500 000 forintot, míg az alperes állítása szerint 6 500 000 forint teljesítés történt.

Az alperes által a 6 500 000 forint teljesítéséről fénymásolatban csatolt irat eredetiségét a felperes nem ismerte el, az alperes az eredeti okiratot nem tudta bemutatni, ezért a másolat bizonyítóereje kétségesse vált. Nem találta alkalmasnak a 6 000 000 forint visszafizetésének igazolására a perben meghallgatott Sz. Gy., T. Á. és T. B. B. vallomását, részben kellő ismeret hiánya miatt, másrészt ellentmondásosságuk folytán.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatása, a kereset teljes elutasítása érdekében, az alperes fellebbezett.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta. Hivatkozott az uzsora esetleges megállapítása esetén alkalmazandó jogkövetkezményekre. Álláspontja azonban az volt, hogy a perbeli szerződés érvényes, mert a jogszabályban írt két törvényi feltétel együttes fennállása nem bizonyított. Hivatkozott a felek 1997. június 19-ei átvételi elismervény megnevezésű okiratban foglalt megállapodására, amely szerint a DM tartozás elszámolásának alapja a megfizetéskor esedékes MNB árfolyam. A szerződő felek tehát ezt a kérdést maguk rendezték. A továbbiakban az alperesnek a visszafizetéssel kapcsolatos fellebbezésében foglaltakra vonatkozó állítását vizsgálta, amellyel kapcsolatban kifejtette, hogy az alperes nem tudott teljes eredeti okiratot bemutatni a bíróság számára, csupán egy töredéket csatolt az iratokhoz arra való hivatkozással, hogy az az eredeti okirat része. Ez a töredék nem tartalmazza, hogy milyen összeg átvételére vonatkozik, ezért a kiegészített írásszakértői véleményben foglaltak mellett sem alkalmas az alperesi teljesítés bizonyítására. Utalt arra is, hogy valamely bizonyíték bizonyítóerejének megítélése nem szakértői, hanem jogkérdés. Ezt meghaladóan visszautalt az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanúvallomásokra, akik nem voltak jelen a pénz visszafizetésénél. Hivatkozott arra is, hogy az alperes a per folyamán - kezdetben - azt állította, hogy az elismervény eredeti példánya a felperesnél található, csupán az írásszakértői vélemény kiegészítését követően tett olyan előadást, hogy a felperes eltépte az elismervényt és annak egy részét időközben fellelte. A mérlegelés körében értékelte a felperes felszólító levelére küldött alperesi válaszlevelet is.

A jogerős ítélet ellen - annak hatályon kívül helyezése és a kereset teljes elutasítása érdekében az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Ebben kifejtette, hogy a tényállás megalapozatlan, mert a lefolytatott szakértői bizonyítás

eredményének figyelmen kívül hagyásával iratellenes módon, okszerű jogi következtetés levonására alkalmatlan tényállást „vették” a bíróságok ítéletük alapjául. Sérelmezte a szakvélemény figyelmen kívül hagyását, valamint hogy az okiratok sorában nem értékelte a 44/A/1. szám alatt csatolt - 2000. december 15-én kelt - eredeti irattöredéket és az azzal kapcsolatos szakértői megállapításokat. Álláspontja szerint ennek az irattöredéknek ezért is különösen nagy a jelentősége, mert a felperes elismerte, hogy 2000. december 15-én történt teljesítés részéről, azonban a teljesítés összegét a felperes 500 000 forintban ismerte el, szemben az általa állított 6 500 000 forinttal. Ismételten hivatkozott az általa csatolt irattöredék jelentőségére és sérelmezte, hogy ezzel kapcsolatos szakértői véleményeket a bíróság nem fogadta el, de annak indokát sem adta. Álláspontja szerint a bizonyítékok körében kizárólag a rá nézve kedvező szakvéleményben foglaltak nem kerültek értékelésre.

A felperes ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

Az alperes felülvizsgálati kérelme az uzsora jogcímére alapított szerződés érvénytelenségének elutasítását nem érintette, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése értelmében csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és állapította meg, hogy a felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok értékelése alapján megállapított tényállást vitatja, vagyis a bizonyítékok felülmérlegelésére irányul. A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ügyekben követett töretlen gyakorlata szerint felülmérlegelésre csak igen kivételesen akkor kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Az adott esetben ez nem állapítható meg. Az eljáró bíróságok a bizonyítékok okszerű értékelésével megalapozottan állapították meg, hogy az alperes a kölcsönből mindössze 580 000 forintot fizetett meg a felperesnek, így a fennálló tartozás megfizetésére köteles. A felperes 580 000 forint törlesztést ismert el, míg az alperes azt állította, hogy a követelt összeget teljes egészében kiegyenlítette. Állítására vonatkozóan a bizonyítás az alperest terhelte (Pp. 164. § (1) bekezdés). Az alperes 26/A/2. alatt - fénymásolatban csatolt -, 2000. december 15-ei keltezésű átvételi elismervénnyel kívánta a 6 500 000 forint visszafizetését igazolni. Ezt az iratot a felperes kifogásolta (Pp. 191. § (1) bekezdés), ezért az elsőfokú bíróság dr. **Cs. S.** igazságügyi kéz- és gépirás szakértőt rendelte ki annak megállapítására, hogy a kérdéses átvételi elismervényen lévő olvashatatlan névaláírást a felperes írta-e. A szakértő megállapítása szerint az említett névaláírás valószínűsíthetően a

felperestől származik. A szakértő a felperes észrevétele kapcsán szakvéleményét kiegészítette és abban azt állapította meg, hogy a felperesi olvashatatlan névaláírás egy eredeti névaláírás felhasználásával készült technikai jellegű hamisítvány, mely manipulációval, összevágás és fénymásolás útján került az okiratra.

Az alperes a 2005. február 1. napján megtartott tárgyaláson előadta, hogy utóbb talált a fénymásolt átvételi elismervényből egy eredeti töredéket, amelyet 44/A/1. alatt csatolt. Mivel a felperes továbbra is kétségbevonta az alperes előadását és állította, hogy nem volt eredeti elismervény a teljesítésről, a perben korábban eljáró dr. **Cs. S.** szakértő, a korábbi szakvéleményét módosítva megállapította, hogy a 2000. december 15-ei keltezésű 6 500 000 forintról készült átvételi elismervény fénymásolati példányán lévő "G.Sz." fénymásolati példányú névaláírás eredeti golyós írónnal írt példányát a felperes írta.

A szakértő véleménye bizonyíték, amelyet a bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésének keretében értékel. A perben eljáró bíróságok e jogszabályi rendelkezésnek megfelelően értékelték a különböző szakértői megállapításokat és vonták le azt a helytálló következtetést, hogy az alperes által csatolt töredék még a kiegészített írásszakértői véleményben foglaltak mellett sem alkalmas az alperesi teljesítés bizonyítására. Eltekintve attól a körülménytől, hogy a szakértő II. kiegészítő véleményében csupán azt állapítja meg, hogy az eredeti „papírtöredéken” található eredeti aláírás egyezik a fénymásolt iraton található aláírással, nem terjedt ki arra a lényeges körülményre, hogy az eredeti aláírást tartalmazó töredék eredetileg is a fénymásolt irat eredetijének a szerves része lett volna. Azt pedig, hogy a fénymásolatban csatolt irat eredetije manipulált volt-e, a szakértő sem megerősíteni, sem kizárni nem tudta.

Helytállónan állapították meg a bíróságok azt is, hogy az alperes az általa bejelentett hozzátartozó, illetve más személlyel sem tudta igazolni a 6 500 000 forint megfizetését, mert a tanúk a pénz átadásánál nem voltak jelen.

A 4/F/7. alatt küldött felszólító levélre adott alperesi válasz (4/F/4.) egyértelműen megerősíti a bizonyítékok értékelésének helyességét és az alperes tartozásának fennállását.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 78. §-

ának (1) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

Az alperes személyes költségmentessége folytán az állam által előlegezett felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2008. június 3.

. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, dr. Róth Pálné sk. előadó bíró,
dr. Wellmann György sk. bíró.

Kovácsné

A kiadmány hiteléül:

bírósági írnok